
Y CABINET 4/10/16

Yn bresennol-

Y Cynghorwyr: Dyfrig L. Siencyn (Cadeirydd), Peredur Jenkins, John Wynn Jones, Dafydd Meurig, W. Gareth Roberts, Mair Rowlands, Gareth Thomas, Ioan Thomas a Mandy Williams-Davies.

Hefyd yn bresennol-

Dilwyn Williams (Prif Weithredwr), Iwan Evans (Swyddog Monitro), Dafydd L. Edwards (Pennaeth Cyllid), Morwena Edwards (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Sioned E. Williams (Pennaeth Economi a Chymuned - ar gyfer eitemau 6 a 7 ar y rhaglen), Catrin Thomas (Uwch Reolwr Dysgu Cymunedol - ar gyfer eitemau 6 a 7 ar y rhaglen), Dylan Griffiths (Rheolwr Strategaeth a Datblygu - ar gyfer eitemau 6 a 7 ar y rhaglen), Aled Davies (Pennaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant – ar gyfer eitemau 8 a 9 ar y rhaglen), Rhion Glyn (Uwch Swyddog Gweithredol – ar gyfer eitem 9 ar y rhaglen), Sian Lloyd Roberts (Uwch Swyddog Gweithredol – ar gyfer eitemau 10 a 11 ar y rhaglen) a Dewi W Jones (Uwch Swyddog Gweithredol – ar gyfer eitem 12 ar y rhaglen).

1. YMDDIHEURIADAU

Croesawyd Aelodau'r Cabinet a Swyddogion i'r cyfarfod.

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Dyfed Wyn Edwards.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. MATERION BRYD

Nid oedd unrhyw faterion bryd.

4. MATERION YN CODI O DROSOLWG A CHRAFFU

Nid oedd unrhyw faterion yn codi o drosolwg a chraffu.

5. COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWDYD AR 13 MEDI 2016

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 13eg o Fedi 2016, fel rhai cywir.

6. GOBLYGIADAU CANLYNIAD REFFERENDWM EWROP

Cyflwynwyd yr eitem gan y Cyng. Mandy Williams-Davies.

PENDERFYNWYD

Derbyn yr adroddiad ac ystyried yn fuan y gweithdrefnau mewnol y dylid eu rhoi

mewn lle i fonitro effeithiau penderfyniad y Deyrnas Unedig i adael yr Undeb Ewropeaidd ar y sir yn barhaus yn y cyfnod i ddod gan gyfleu negeseuon i Lywodraeth San Steffan a Llywodraeth Cymru.

TRAFODAETH

Nododd y Cyng. Mandy Williams-Davies bod penderfyniad y Deyrnas Unedig i adael yr Undeb Ewropeaidd efo effaith bellgyrhaeddol ar Wynedd gan gynnwys effaith ar yr economi, pensiynau a'r amgylchedd. Tynnwyd sylw at y rhestr o brosiectau gwerthfawr a arianwyd yn rhannol gan gyllid o Ewrop ers 2007. Pwysleisiwyd bod rhaid lleisio barn a chyfleu unigrywdd y sir.

Nododd yr aelodau'r prif bwyntiau canlynol:-

- Bod y rhestr o brosiectau yn cadarnhau'r buddsoddiad sylweddol a wireddwyd yng Ngwynedd o ganlyniad i gyllid o Ewrop;
- Pryder o ran ansicrwydd i'r dyfodol;
- Y dylid ymgyrchu i gael beth sydd orau i bobl Gwynedd gan sicrhau llais i Wynedd yng Nghaerdydd a San Steffan;
- Yr angen i fod yn glir a chroyw er mwyn amddiffyn buddiannau Gwynedd;
- Pryder o ran yr effaith ar addysg uwch yn y sir o ystyried bod tua hanner incwm ymchwil Prifysgol Bangor yn dod o Ewrop;
- Bod cyfleoedd yn ogystal mewn cyfnod o newid ac fe ddylid manteisio arnynt;
- Y byddai Gwynedd yn llawer tlotach heb yr arian a dderbyniwyd o Ewrop;
- Bod rôl i Fwrdd Uchelgais Gogledd Cymru;
- Pryder y bydd ffocws ar brosiectau economaidd yn hytrach na chefnogi pobl drwy gynlluniau megis OPUS a TRAC 11-24*;
- Yr angen i sicrhau bod y cyllid a neilltuwyd i gyllidebau o dan raglenni'r Undeb Ewropeaidd tan 2020 yn dod i Wynedd;
- Bod cryn bryder yn y sector amaeth ac fe ddylid cynnwys y sector yma wrth lobio.

Nododd Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol) ei fod yn angenrheidiol bod y Deyrnas Unedig yn cael mynediad i'r farchnad sengl er mwyn manteisio ar arian gan Fanc Buddsoddi Ewrop i wireddu cynlluniau isadeiledd. Ychwanegwyd bod angen i Wynedd fod yn rhan o'r trafodaethau wrth negodi cytundebau masnachol gyda gwledydd a rhanbarthau eraill. Pwysleisiwyd bod gan Fwrdd Uchelgais Gogledd Cymru rôl i chwarae i adnabod cyfleoedd a bygythiadau.

Nodwyd gan fod y sefyllfa yn aneglur ar hyn o bryd, y dylai'r Tîm Arweinyddiaeth ystyried cael mecanwaith i ymateb i'r sefyllfa fel y mae'n datblygu, er mwyn sicrhau lobio yn y lleoedd priodol ar yr amser priodol.

7. HAMDDEN HARLECH AC ARDUDWY

Cyflwynwyd yr eitem gan y Cynghorwyr Mandy Williams-Davies a Mair Rowlands.

PENDERFYNWYD

Yn amodol bod y 6 Cyngor Cymuned yn cyfrannu yn unol â'r model gyllido a amlinellir yn rhan 4.3 o'r adroddiad, ymrwymo cyfraniadau ariannol i "Harlech & Ardudwy Leisure" tuag at fenter y pwll nofio drwy –

- ragfarnu llwyddiant cais am gyllideb barhaol ychwanegol o £6,000 o 2017/18 ymlaen fel rhan o becyn ar y cyd gyda'r cynghorau cymuned lleol.
- ofyn i'r Pennaeth Cyllid neilltuo £20,000 yn yr adolygiad ail chwarter o gyllideb 2016/17 er mwyn gwneud taliad pontio un tro yn ystod 2016/17 ar gyfer y cyfnod hyd at 31ain o Fawrth 2017.

TRAFODAETH

Nododd y Cyng. Mandy Williams-Davies y dylid rhoi clod i'r cynghorau cymuned am gymryd cyfrifoldeb i sicrhau'r adnodd. Roedd hwn yn enghraifft o'r Cyngor yn cyd-weithio gyda'r gymuned leol i sicrhau cadw adnodd pwysig i'r gymuned gan anfon neges bod y Cyngor yn barod i gyd-weithio efo partneriaid pan edrychir ar y ffordd y darperir gwasanaethau yn y dyfodol.

Nododd aelodau eu gwerthfawrogiad o barodrwydd y cynghorau cymuned i gymryd ychydig o'r baich ariannol i warchod yr adnodd.

8. ADRODDIADAU BLYNYDDOL CWYNION A GWELLA GWASANAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Ioan Thomas.

PENDERFYNWYD

Derbyn yr adroddiadau.

TRAFODAETH

Nododd y Cyng. Ioan Thomas mai un amcan y drefn newydd o ran cwynion corfforaethol, a ddaeth yn weithredol ar 1 Ebrill 2015, oedd dod â buddiant penodol i'r dinesydd trwy ganolbwyntio ar y datrysiad yn hytrach na'r broses. Pwysleisiwyd mai gwrando ar lais y dinesydd gan ddysgu o'r profiadau a lledaenu ymarfer da oedd wrth wraidd y drefn newydd. Nodwyd nad oedd yn bosib cymharu gyda blynyddoedd blaenorol gan ei fod yn drefn newydd.

Cyfeiriodd y Cyng. W. Gareth Roberts at yr adroddiad yng nghyswllt trefn gwynion gwasanaethau cymdeithasol gan dynnu sylw bod yr ymchwiliadau ffurfiol yn lleihau o ganlyniad i'r ymdrech i geisio cael datrysiad lleol/anffurfiol. Nodwyd y dysgir o'r tueddiadau er mwyn atal yr un peth rhag digwydd eto.

Eglurwyd bod gan unigolyn yr hawl i apelio i'r Ombwdsmon os ydynt yn anfodlon gydag ymateb ffurfiol y Cyngor. Tynnwyd sylw at lythyr diwygiedig a dderbyniwyd gan yr Ombwdsmon a oedd yn dangos bod y Cyngor yn cymharu'n ffafriol yn genedlaethol gydag awdurdodau lleol, Parciau Cenedlaethol a'r Gwasanaeth lechyd o ran yr amser a gymerir i ddatrys cwynion. Nodwyd y gwelwyd gostyngiad o 44% yn y nifer o gwynion a gyfeiriwyd at yr Ombwdsmon.

Cyfeiriodd y Prif Weithredwr at yr ystadegau yn y llythyr diwygiedig a

dderbyniwyd gan yr Ombwdsmon lle dangosir nad oedd y Cyngor wedi ymateb i geisiadau am wybodaeth gan yr Ombwdsmon cyn cyfnod o dair wythnos. Eglurodd tra bod angen sicrhau gwybodaeth i'r Ombwdsmon fedru ystyried cwyn yn briodol, ni ellir cyfiawnhau rhoi blaenoriaeth i hynny bob tro gan ei fod yn golygu tynnu swyddogion allan o'u gwaith dyddiol i gynhyrchu'r wybodaeth i ymateb i un cais, gan y byddai'n cael effaith ar y gwasanaethau a ddarperir i drigolion. O ystyried diffyg adnoddau disgwylir llithriad yn yr amser a gymerir i ymateb.

Ategwyd y sylw uchod gan yr aelodau gan nodi bod angen cydbwysedd o ran ymateb yn amserol a darparu gwasanaethau.

Nodwyd diolch i'r Swyddog Gwella Gwasanaeth am ei brwdfrydedd o ran delio â chwynion er mwyn gwella.

9. ADRODDIAD PERFFORMIAD: AELOD CABINET DROS OEDOLION, IECHYD A LLESIANT

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. W. Gareth Roberts.

PENDERFYNWYD

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

TRAFODAETH

Tynnodd y Cyng. W. Gareth Roberts sylw penodol at Brosiect **G7 'Capasiti a Chynaliadwyedd y gyfundrefn gofal ac ieched'**, gan nodi bod y prosiect wedi ei ychwanegu i'r Cynllun Strategol eleni oherwydd y pryder mawr o ran y problemau presennol sydd yn bodoli o ran darpariaethau gofal ac ieched o fewn y maes pobl hŷn yn benodol. Nodwyd bod diffyg staff yn y maes i ddarparu'r gwasanaeth gan gynnwys nyrsys a gofalwyr cartref. Nodwyd yr amlygir y problemau gan y perfformiad o dan mesur **SCA/001 - Cyfradd oedi wrth drosglwyddo gofal am resymau gofal cymdeithasol fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 75+ oed**. Eglurwyd bod cyfradd uchel o achosion o oedi yn ardal De Meirionnydd lle mae diffyg darpariaeth a bod y Cyngor yn mynd i'r afael a'r broblem yma.

Nododd bod cyd-weithio gyda'r Gwasanaeth Iechyd yn holl bwysig i ddarparu gwasanaethau mewn dull gwahanol a bod angen edrych ar y broblem o recriwtio gan adnabod y rhwystrau yn genedlaethol.

Cyfeiriodd y Cyng. Dyfrig Siencyn at y bwriad i ddatblygu Cartref Preswyl Llys Cadfan er mwyn gallu cynnig mwy o gefnogaeth nyrsio a fyddai'n caniatáu unigolion i aros yn y cartref preswyl yn hirach ac osgoi mynediad i gartref nyrsio. Croesawodd y bwriad gan nodi bod y model gofal newydd yn ceisio cyfarch y bwlch yn y ddarpariaeth.

10. ADRODDIAD PERFFORMIAD: AELOD CABINET DROS BLANT, POBL IFANC A HAMDDEN

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Mair Rowlands.

PENDERFYNWYD

- Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.
- Anfon llythyr at Carl Sargeant AC, Ysgrifennydd Cabinet dros Gymunedau a Phlant a Mark Drakeford AC, Ysgrifennydd Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol yn tynnu sylw effaith ymarferol derbyn gwybodaeth hwyr ynglŷn â grantiau ar waith ataliol, gan ofyn am fwy o sicrwydd o ran ariannu gwasanaethau ataliol ar gyfer grwpiau o blant a phobl ifanc bregus y Sir.

TRAFODAETH

Tynnodd y Cyng. Mair Rowlands sylw penodol at Brosiect **P8 'Ymyrraeth Gynnar ar gyfer grwpiau o blant a phobl ifanc bregus Gwynedd'**, gan nodi bod arian grant teuluoedd yn gyntaf yn dod i ben diwedd mis Mawrth 2017 a bod ansicrwydd o ran ariannu yn y dyfodol. Roedd hyn yn creu ansefydlogrwydd i staff gan greu risg o golli staff a oedd wedi datblygu arbenigedd gyda hynny yn gallu llifo drwodd wedyn i lesteirio'r gwasanaeth ataliol a ddarperir. Adroddwyd bod trefniadau pontio mewn lle i alluogi rhoi ychydig o sicrwydd i staff. Nodwyd y bwriedir cyflwyno diweddariad i'r Tîm Arweinyddiaeth yn ystod mis Tachwedd.

Ychwanegodd Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol) bod Llywodraeth Cymru yn adolygu grantiau ar hyn o bryd ac fe ystyrir uno'r grantiau cefnogi pobl a gyda'n gilydd. Nodwyd bod y cyngor yn awyddus i sicrhau parhad y cynlluniau ataliol yma er ceisio atal plant a phobl ifanc rhag mynd yn ddibynnol ar wasanaethau statudol.

Awgrymodd y Prif Weithredwr y dylid ystyried anfon llythyr at Carl Sargeant AC, Ysgrifennydd Cabinet dros Gymunedau a Phlant a Mark Drakeford AC, Ysgrifennydd Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol yn tynnu sylw effaith ymarferol derbyn gwybodaeth hwyr ynglŷn â grantiau ar waith ataliol, gan ofyn am fwy o sicrwydd o ran ariannu gwasanaethau ataliol ar gyfer grwpiau o blant a phobl ifanc bregus y Sir.

Cyfeiriwyd at y mesur perfformiad **IEU05 'Nifer o achrediadau mae pobl ifanc yn eu derbyn trwy'r Gwasanaeth Ieuenctid'**, canmolwyd y gwaith a chyfeiriwyd at y cynnydd o 27% yn y nifer o achrediadau a dderbyniwyd yn ystod 2015-16. Nododd y Cyng. Mair Rowlands y byddai'n cyfleu'r neges i'r swyddogion.

11. ADRODDIAD PERFFORMIAD: AELOD CABINET DROS ADDYSG

Cyflwynwyd yr eitem gan y Cyng. Gareth Thomas.

PENDERFYNWYD

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

TRAFODAETH

Tynnodd y Cyng. Gareth Thomas sylw penodol at ganlyniadau amodol Haf 2016 a oedd yn dangos bod perfformiad Gwynedd yn gyffredinol dda ar draws y cyfnodau allweddol. Amlygwyd bod lle i wella perfformiad Cyfnod Sylfaen gan fod canlyniadau wedi aros yn statig dros y blynyddoedd diwethaf a bod ffigyrau Lefel A 2016 yn dangos bod 96.2% wedi ennill lefel A A*-E sydd yn -1.1% yn is na'r ffigwr cenedlaethol a'r ffigwr isaf yng Ngogledd Cymru.

Cyfeiriwyd at Gyfnod Allweddol 4, nodwyd y gwelwyd cynnydd sylweddol o +5.2% yn y ganran oedd wedi llwyddo i groesi trothwy Lefel 2+ (cyfwerth a phump TGAU graddau A i C yn cynnwys Cymraeg neu Saesneg a Mathemateg). Roedd y perfformiad yn awgrymu y gall Gwynedd fod yn safle 2 o blith holl awdurdodau Cymru. Tynnwyd sylw bod cynnydd o 13.5% ym mesurydd perfformiad TL+2 ers cychwyn cyfnod y cyngor presennol yn 2012 a oedd yn gynydd sylweddol ym mherfformiad disgyblion mewn TGAU.

Cymerwyd y cyfle i ddiolch i staff yr holl ysgolion a'r Adran Addysg am eu gwaith o ran rhoi sylw i safonau. Ni fyddai'r cynnydd wedi bod yn bosib heb eu hymroddiad.

Nodwyd bod cynnydd rhagorol yng nghanran presenoldeb yr ysgolion uwchradd. Roedd Gwynedd yr awdurdod cyntaf i gyrraedd presenoldeb uwch na 95% ar gyfer ysgolion uwchradd ac arbennig, gyda'r ysgolion uwchradd yn adrodd ar gymedr o 95.16% gan osod Gwynedd yn gyntaf o ran awdurdodau Cymru.

Mewn ymateb i gwestiwn gan aelod pam fod Ysgol Morfa Nefyn o dan gategori monitro awdurdod er bod yr ysgol wedi derbyn barn rhagorol ar yr holl feini prawf o dan arolygiad ESTYN, eglurodd y Cyng. Gareth Thomas bod presenoldeb disgyblion yn cael ystyriaeth gan ESTYN ac os oedd presenoldeb is bod ysgol yn mynd syth i mewn i gategori monitro awdurdod.

Canmolwyd gwaith yr ysgolion gan nodi yr anogir y gwelliant.

12. ADRODDIAD PERFFORMIAD: AELOD CABINET DROS ADNODDAU

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Peredur Jenkins.

PENDERFYNWYD

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

TRAFODAETH

Nododd y Cyng. Peredur Jenkins bod angen cywiro dau beth yn yr adroddiad, sef:

- newid paragraff 1.1 i ddarllen "...yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel *Aelod Cabinet Adnoddau*."
- nid oedd cynrychiolaeth o'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol yng nghyfarfod y Tîm Rheoli, mi fyddai cynrychiolaeth yn y cyfarfod nesaf.

Cyfeiriwyd at brosiect **C1 'Rhoi Ffordd Gwynedd ar waith'**, nodwyd y lleihawyd y nifer o adolygiadau a gynhelir yn ystod 2016-17 o 12 i 7 er mwyn sicrhau y

gwneir gwaith manwl. Tynnwyd sylw at brosiect **C2 'Rhaglen Datblygu Arweinwyr'**, eglurwyd er bod y gwaith ar lefel uwch swyddogion yn mynd yn ei flaen yn unol â'r disgwyl bod pryder ynghylch ei addasrwydd i'r Aelodau Cabinet. Nodwyd y penderfynwyd bod y prosiect yn canolbwyntio ar yr uwch swyddogion dros y misoedd nesaf gan ail ymweld ag anghenion yr Aelodau Cabinet yn ddiweddarach yn 2017.

Cadarnhawyd y gwireddir yr arbedion effeithlonrwydd a gynlluniwyd erbyn diwedd Mawrth 2017 ac fe ddarganfyddir cynlluniau effeithlonrwydd pellach i'w gwireddu yn unol â'r un amserlen.

Mewn ymateb i sylw gan aelod bod perfformiad yr Adran Addysg o ran talu anfonebau o fewn 30 diwrnod yn effeithio ar fesur perfformiad **Canran yr anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod (ar draws y Cyngor)**, nodwyd y cynhaliwyd trafodaethau efo'r Aelod Cabinet Addysg a bod rhaglen waith wedi ei sefydlu i ddelio gyda'r mater. Ychwanegodd y Cyng. Gareth Thomas y byddai sefydlu'r swyddfeydd ardal addysg yn lleihau'r baich ar y Penaethiaid a'i fod yn ffyddiog y byddai'r perfformiad yn gwella.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00 y.h. a daeth i ben am 2.20 y.h.

CADEIRYDD